

**Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ,
Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In
singulos Canones De Jurepatronatus**

Qui sparsim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur ...

**Fargna, Francesco de
Montisfalisci, M.DCC.XVII.**

Casus XI. Argumentum. An Patronus possit præsentare ad beneficium
vacans eum, qui est irregularis ex homicidio. Et varia de irregularitate hic
pertractantur?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72191](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72191)

qui non est professus intra duos menses ab adepta possessione, ne perdat fructus sui Beneficii, potest, & debet facere illam professionem post præfatos duos menses. Tum quia, qui jubetur facere aliquid intra certum tempus, videtur obligari ad duo, videlicet ad faciendum illud intra illud tempus si potest; & ad faciendum illud post lapsum temporis præstituti, quàm citè commodè facere poterit, etiam si non potuit illud antea facere. Hujusmodi professio facta post præfatos duos menses non prodest ad quærendos fructus temporis futuri, quia regulariter semel ipso Jure perditæ, non quærentur ipso Jure, quamvis æquitate posset juvari, qui per ignorantiam, incogitantiam, vel negligentiam Procuratoris id non fecit, qui tamen libenter fecisset, si fuisset monitus, vel venisset in mentem. *Navar. ubi supra num. 1. & 3. Barbof. ad Concil. ubi supra num. 22. Tamburin. de Jur. Abb. disput. 8. quest. 3. num. 9.*

ARGUMENTUM.

An Patronus possit præsentare ad Beneficium vacans cum, qui est Irregularis ex homicidio. Et varia de Irregularitate hîc pertractantur.

SUMMARIUM.

- 1 Irregularitas quid sit?
- 2 Homicida non potest promoveri ad Sacros Ordines, nec Beneficia Ecclesiastica obtinere?
- 3 Committens homicidium voluntarium incurrit Irregularitatem. Amplia ut num. 4. 5. 6. Limita, ut num. 9. 10.
- 7 Consulens, ut quis morti se exponat pro honore Christi, aut pro fide non est Irregularis.
- 8 Inquisitores hæretica pravitatis pronunciantes aliquem hæreticum morti tradendum, non sunt Irregulares.
- 11 Irregularitas proveniens ex homicidio voluntario, an sit de Jure Divinè?

- 12 Committens homicidium casuale est Irregularis, sed declara, ut num. 13.
- 14 Facienti actum permissum non imputatur id, quod sequitur ex illo.
- 15 Medicus faciendo licitè suum officium, si agrotus moriatur, non incurrit Irregularitatem.
- 16 Qui fecit fenestram in Domo, de qua aliquis spontè se præcipitavit, non est Irregularis.
- 17 Qui dant operam rei licite, ex qua casu sequatur homicidium, non sunt Irregulares, & numer. 18. usque ad 21.
- 22 Committens casu homicidium, si dabit operam rei licite, sed non adhibuit diligentiam, quam debuit, est Irregularis.
- 23 Committens casu homicidium, si dabit operam rei illicitæ, est Irregularis, sed limita ut num. 24. & 25. & 57.
- 26 Qui dant operam rei illicitæ, ex qua casu sequatur homicidium, an sint Irregulares? & num. 28. 29. 30. 33. 34. usque ad 37.
- 27 Irregularitas ex sola voluntate non contrahitur.
- 31 In dubio facti homicidii censendus est quis Irregularis.
- 32 Infamia delicti, etiam non data culpa facit quem Irregularem.
- Committens homicidium ex necessitate, aut defensione propria Persona est Irregularis. Amplia ut num. 39. limita ut num. 40.
- 41 Patronus si præsentet Irregularem scienter, & absolutè ad Beneficium Ecclesiasticum præsentatio est nulla, secus si eum præsentet conditionatè.
- 42 Patronus potest præsentare ad Beneficium merè laicale, aut Legatum Pium, Irregularem.
- 43 Irregularitati provenienti ex homicidio voluntario non solet dispensari, provenienti ex homicidio casuali solet dispensari, sed cum maxima difficultate, ut num. 44. provenienti verò ex necessitate inevitabili, solet facilè dispensari, ut num. 45. & num. 63. & 64.
- 46 Ladens supercilium oculi an sit Irregularis? & num. 47.

48 Irre-

- 48 Irregularitas incurritur, si oculus fuerit erutus.
- 49 Auctor rixæ, aut concitans proprium germanum ad homicidium patrandum est Irregularis, & num. 50. amplia, ut num. 51.
- 52 Vulnerans aliquem, si iste post multos dies moriatur, an sit Irregularis? & num. 53. 54.
- 53 Vagans nocturno tempore cum Cantibus, & psallentibus, si ab uno ex eis committatur homicidium, an sit Irregularis? & num. 56.
- 54 Irregularitas ex homicidio contrahitur solum ab iis, qui sunt causa homicidii, vel physica, vel moralis.
- 58 Si Clerico leviter rixante cum Laico, frater Clerici Laicum in eadem rixâ occiderit, non per hoc Clericus Irregularitatem incurrit.
- 59 Non impediens homicidium, incurrit Irregularitatem, quando illud impedire tenetur ex justitia, secus si solum ex Charitate.
- 60 Si quis respondeat uni ex Hominebus ab eo missis, ut opportuna occuparet loca ad capiendos Homines facinorosos, his verbis: Voi altri sapete quello dovete fare alli furbi: Si aliquis ex eis interficiatur, an sit Irregularis? & num. 61. & 62.
- 65 Homicidium provenire causâ defensionis, ex quo presumatur?
- 66 Atteuto magni temporis decursu à die perpetrati homicidii concedi solet dispensatio ab Irregularitate, ut pluribus ostenditur exemplis, num. 67.
- 68 Decretum Sacri Concilii Tridentini cap. 7. sess. 24. excludens voluntarium homicidam à spe obtinendi dispensationem, an habeat locum in eo, qui ante homicidium ad Sacros Ordines jam erat promotus?
- 69 Excedens moderamen inculpatâ tutela ad defensionem propriæ vitæ, non incurrit Irregularitatem indispensabilem.

C A S U S XI.

Patronus vacante Beneficio A. præsentavit, ad illud Titium Irregularem propter homicidium ab eo commissum

duodecim ab hinc annis quæritur, an hujusmodi præsentatio sit valida?

1 Ante quam ad resolutionem hujus quæstionis deveniam, operæ pretium duxi hic nonnulla de Irregularitate proveniente ex Homicidio differere. Irregularitas est Canonicum impedimentum ex facto, & defectu proveniens, quo quis prohibetur ad Ecclesiasticos Ordines promoveri, & eis ministrare juxta Covarr. var. resol. tom. 1. de Irregularit. tom. 1. part. 1. numer. 1. & dicitur quis Irregularis, eò quia extraregulam aliorum est positus. Vitalin. in Clement. Si furiosus de Homicid. num. 63. Omissa hic explicatione Irregularitatis proveniente ex defectu, de ea agemus Irregularitate, quæ ex facto procedit, scilicet ex homicidio, cum hæc in praxi sæpissimè contingat.

2 Concilium Tridentinum sess. 14. de Reformat. cap. 7. disponit quòd Homicida sit Irregularis, & non possit promoveri ad Sacros Ordines, nec Beneficia Ecclesiastica obtinere, ibi: Cum etiam qui per insidiam occiderit proximum suum, & per Insidias, ab Altari avelli debeat, & per voluntate homicidium perpetraverit, etiam si crimen id nec ordine judicario probatum, nec alia ratione publicum, sed occultum fuerit, nullo tempore ad Sacros Ordines promoveri possit, nec illi aliqua Ecclesiastica Beneficia, etiam si Curam non habeant Animarum, conservi liceat, sed omni ordine, ac Beneficio, & Officio Ecclesiastico perpetuo careat. Si verò homicidium non ex proposito, sed casu, vel vim vi repellendo, ut quis se à morte defenderet, fuisse commissum narretur; quam ob causam etiam Sacrorum Ordinum, & Altaris Ministerium, & Beneficia quæcumque, ac Dignitates, Jure quodammodo dispensatio debeat; committatur loci Ordinario, aut ex Causa Metropolitano, seu viciniori Episcopo, qui non nisi Causa cognita, & probatis precibus, ac narratis, nec aliter dispensare possit: Ex qua conciliari dispositione tres deduco propositiones, quibus cum suis ampliationibus, & limitationibus tota hujusmodi Irregularitatis materia explicatur.

3 Prima propositio: Committens homicidium voluntarium incurrit Irregularitatem: Quam propositionem probat, etiam

Aa 2

Text.

Text. in cap. Si quis de Homicid. ibique Butrius num. 1. & in cap. Sicut dignum nu. 26. & seqq. & in cap. Ad Audientiam num. 4. de Homicid. Et hoc est verum, siue necetur Christianus, siue etiam Paganus, vel Saracenus,

4 Amplia propositionem; quod non solum committens homicidium voluntarium, sed etiam mutilans membrum est Irregularis, ut docet *Text. in cap. Is, qui de Homicid. in 6. ibique Geminian. num. 2.* ubi dicit, quod quoad poenam Irregularitatis paria sunt aliquem interficere, vel membris mutilare, & in *Clement. Si furiosus ibique Gloss. de Homicid.* Si talis tamen fuerit mutilatio, quod inde facta fuerit separatio membri, nam si quis verberet aliquem in tantum, quod reddat membrum inutile, non propter hoc efficitur Irregularis, nisi fiat detruncatio alicujus membri; sicuti non est Irregularis ille, qui amputat alteri digitum ea ratione, quia digitus non est membrum, sed officium membri, juxta *Gloss. in dicto cap. Is, qui.*

5 Item amplia siue homicidium committatur palam, siue occulte, cum hac tamen differentia, quod committens homicidium occultum potest administrare inordinibus jam susceptis, sed post actam poenitentiam. *Text. in cap. Quaesitum est de tempor. ordin. Abb. in cap. De cetero de Homicid. num. 2.*

6 Amplia etiam, siue homicidium committatur facto, siue consilio, aut praecepto, consulens enim alicujus mortem est Irregularis, juxta *Gloss. in cap. Sicut dignum de Homicid. verb. Consilium.* Et si sit Clericus, qui praestet consilium Homicidae non solum est Irregularis, sed etiam non debet legere lectiones, & cantare responsoria, separate in Choro, juxta *Text. in dicto cap. Sicut dignum S. Clericos, ibique Anan. num. 1. Fagnan. num. 1.*

7 Quod tamen non procedit in eo, qui alicui consulit, ut indubitatae morti se exponat pro nomine, siue honore Christi, aut pro fide, aut pro statu Ecclesiae, iste enim non fit Irregularis, licet exinde sequatur mors, & sic dederit causam proximam homicidio; Argum. *Text. in cap. Sicut Quidam quest. 1.* ubi disponitur, quod debeamus usque ad Animam, &

Sanguinem confirmare, quod praedicatum est a Domino, & ab Apostolis; & sicut Christus mortem pro nobis subiit, ita & nos pro eo subire debemus, & alios, ut subeant consulere possumus. Et hac ratione excusari possunt ab Irregularitate; 8 Inquisitores haereticæ pravitatis pronunciantes aliquem haereticum, licet sciant eum propter hoc morti tradendum, ut optime *Fagnan. in dicto cap. De cetero numer. 26. de Homicid.* Et Sancti Martyres pro Christo Sanguinem effuderunt, & aliis verbo, & exemplo, ut effunderent pro Christo suggererunt. *Butr. in cap. Ad Audientiam de Homicid. num. 13. in fine, ibique Abb. num. 5. in fine.*

9 Limitatur tamen Propositio in Furioso, qui licet occidat, & velit occidere, adhuc non est Irregularis, quia ad istud velle movetur, & provocatur furore, non autem ex libertate sui animi, juxta *Clement. Si furiosus de Homicid. ibique Vitalin. num. 13.*

10 Limitatur etiam in eo, qui committit homicidium ante Baptismum; committens enim homicidium ante Baptismum non est Irregularis, quia in Baptismo deletur peccatum, & omnis sequela peccati *Gloss. in cap. Deinde dist. 26. verb. Inter peccata ibique Archidiac. in fin. Abb. in cap. Presbyterum de Homicid. num. 2. ibique Anan. num. 4. Butr. num. 4.* Et patet in D. Paulo, qui ante Baptismum fuit homicida, & tamen postea factus est Apostolus *Act. 10.*

Sed cum Irregularitas provenire possit ex homicidio absque ullo peccato, ut quando Judex pronunciat justè, quem occidendum; Ego distinguere unam cum Anania in dicto cap. *Presbyterum num. 4. ibique Butr. num. 4.* Aut Irregularitas fundatur super peccato, & tunc propter supradictam rationem, tollitur per Baptismum; aut non fundatur super peccato, & tunc non potest tolli per Baptismum, quia tunc Irregularitas non potest esse sequela peccati.

11 Hujusmodi autem Irregularitas proveniens ex homicidio voluntario non solum est de Jure Canonico, sed etiam de Jure Divino, dum Dominus dixit David Propheta: *Non aedificabis mihi templum, quia Vir Sanguinis es:* ut expressè docent *Abb.*

in

in cap. *Ad Audientiam* num. 2. & *Butr. in cap. Si quis de Homicid.* num. 3. Et licet contrarium sentiat *Covarr. var. resol. tomo 1. de Irregular. par. 1. num. 2.* Sententiam tamen *Abbatis* puto veriorē, nec ei est contrarius *Innocentius* loco ab eo citato, dum iste ibi dicit Irregularitatem esse de Jure positivo; quod dictum compossibile est, cum eo, quod Irregularitas sit etiam de Jure Divino, dum id, quod est de Jure positivo, potest etiam esse de Jure Divino.

12 Secunda Propositio: *Committens homicidium casuale est Irregularis*: Hanc assertionem confirmat *Text. in cap. Presbyterum de Homicid.* ibique *Abb. num. 2. Anan. num. 1. Butr. num. 1. Barbosa, num. 1.*

13 Declara tamen hujusmodi conclusionem; *Committens casu homicidium*, aut dabat operam rei licitæ, aut non? Si dabat operam rei licitæ, & adhibuit diligentiam, quam potuit, & debuit non est Irregularis, juxta *Text. in cap. Dilectus de Homicid.* ubi ab *Innocentio III.* imponitur *Episcopo Lingon.* non impedire, quo minus Divina possit Officia celebrare *Cappellanus* ille, qui ascendit Equum, qui fractis habenis dum curreret, festinanter arbitrio proprio incidit in Puerum, illumque interfecit procul abjecto *Cappellano*, ibique *Abb. num. 1. & 4. Anan. numer. 1. Butr. numer. 1. Barbosa, num. 1.* Ratio est,

14 quia facienti actum permissum non imputatur id, quod sequitur ex illo. *Gemin. in cap. Pralatis de Homicid. in 6. numer. 3.* Idem disponitur in cap. *Ex litteris, & in cap. Significasti il primo Cod. tit. ibique Abb. num. 1.*

15 Et sic Medicus faciendo licitè, & debite suum officium, si *Ægrotus* moriatur non incurrit Irregularitatem, juxta *Vitalin. in Clement. Si furiosus de Homicid. numer. 82.* ubi dat rationem differentie inter Medicum, & Judicem, cur scilicet primus non incurrat Irregularitatem, secus verò secundus, nimirum quia Medicus facit hoc ad conservationem cæterorum membrorum, ubi unum mutilat, sed *Judex* facit ad denigrationem aliorum membrorum, & sic quasi ex voluntate alius procedit, alius quasi ex necessitate.

16 Qui fecit fenestram in Domo, de qua aliquis spontè se præcipitavit, non est Ir-

regularis, qui armatus accedit ad Neptem Adulteram, cum animo non occidendi Adulterum, sed eum cogendi cum illa contrahere, si Adulter metu se præcipitaverit, non est Irregularis, juxta *Gloss. in cap. De cætero de Homicid. in verb. Causam dedisse*, ibique *Abb. Butr. Fagnan. num. 12. & 15.*

Qui facit instantiam apud Regem pro remedio facinorum, si jussu Regis malefactores interficiantur, non est Irregularis, juxta *Fagnan. ubi supra num. 15.*

Clericus conquerens de malefactoribus coram *Judice Seculari*, si illi interficiantur non est Irregularis, sicuti non est Irregularis *Judex Ecclesiasticus* tradens Clericum degradatum Curie seculari, dummodo protestetur se ad vindictam, seu pœnam sanguinis non intendere, juxta *Textus in cap. Pralatis de Homicid. ibique Gemin. numer. 5.* sed si aliud habeant in corde, ita ut illa protestatio sit ficta, & non proveniens ex corde sincero, est Irregularis occultus *Gemin. ubi supra num. 6.*

19 *Episcopus*, & quicumque alius *Prælat*us Jurisdictionem temporalem obtinens, si homicidio ab aliquibus in Jurisdictione sua commisso, *Ballivo* suo, aut alii cuicumque injungat, ut veritatem inquirens justitiam exequatur, Irregularis non efficitur, licet pœna Sanguinis inferatur, juxta *Text. in cap. Episcopus nè Cler. vel Monach. lib. 6.*

Princeps, qui legem condidit sub pœna mortis non efficitur Irregularis, si legis auctoritate, aliqui ultimo supplicio affecti fuerint. *Fagnan. in dicto cap. De cætero de Homicid. num. 16. & seqq.*

Videns aliquem vulnerari, & occidi, 21 valens homicidium impedire, non impedivit non incurrit Irregularitatem; si proximum solum ratione Charitatis tenebatur defendere; secus se illum defendere tenebatur etiam ratione Justitiæ, ut contingit in Filiis, Famulis, Uxore, Subditis, publicis Officialibus, qui respectivè tenentur defendere Patrem, Patronum, Maritum, Principem &c. etiam cum periculo propriæ vitæ, non tamen manifesto, sed ubi defensio sibi possibilis saltem videatur, agendo quidquid verbo facto agere possunt, ut mors impediatur. *Barbosa*

in

in cap. Sicut Dignum de Homicid. num. 19.

Ratio autem. Quare isti omnes non incurrant Irregularitatem, etiam si ex eorum operibus casu sequatur homicidium est illa, quam superius innui in declaratione huius secundæ assertionis; scilicet, quia dabant operam rei licitæ, & non erant causa proxima homicidii.

22 Si verò committens casu homicidium dabat operam rei licitæ, sed non adhibuit diligentiam, quam debuit esse Irregularis, juxta dispositionem *Text. in cap. Presbyterum de Homicid. ibique Abb. numer. 1. Anan. num. 1. Butr. num. 4. Barbof. numer. 1. & in cap. Ad Audientiam de Homicid. ibique Abb. num. 1. Butr. num. 1. Barbof. num. 1.*

23 Aut committens casu homicidium non dabat operam rei licitæ, sed illicitæ, & tunc siue adhibuit diligentiam, siue non, imputatur, & est Irregularis, juxta *Text. in cap. Continebatur de Homicid. ibique Butr. num. 1. Abb. num. 1. Anan. num. 1. Barbof. num. 5.*

24 Limita tamen in furioso, aut Infante, qui si occidant aliquem, vel mutilent membrum hominis, etiam si dent operam rei illicitæ, non incurrunt Irregularitatem, juxta *Clement. Si furiosus de Homicid. ibique Gloss. Vitalin. num. 1.* Ea ratione, quia furiosus, & Infans propriè non delinquent, dum delictum non fit sine animo delinquendi, & in primo adest casus infelicitas, in alio consilii ægestas, & sic velut per omnia homicidæ casuales non sunt Irregulares, nec egent dispensatione secus de Impubere proximo Pubertati, quia in eo cadit delictum, juxta *Gloss. in dicto cap. Si furiosus, ibique Vitalin. num. 41. versic. Ratio finalis.*

Idem est in dormiente, qui si occidat aliquem ense, baculo &c. non est Irregularis, juxta dictam *Clement. Si furiosus, ibique Vitalin. num. 23.* quia in isto nulla adest culpa, nec culpòsa voluntas. Sed si aliquis poneret in lecto puerulum secum ad dormiendum, si dormiendo se volvat per lectum, & puerulum opprimat, crederem illum esse Irregularem, quia ex voluntate dedit operam rei illicitæ, scilicet ponendo illum puerulum in lecto secum ad dormiendum, & ita videtur sentire idem *Vitalin. ubi supra, dum dicit solum*

in primo casu excusari dormientem ab Irregularitate.

26 Quapropter ex hoc sequitur, quod qui dat ab bibendum pocula amatoria alicui fœminæ; si hæc sumendo dicta pocula moriatur, licet præter intentionem dantis est Irregularis. *Gloss. in cap. Si aliquis de Homicid. verb. Ut Homicida, ibique Butr. num. 3.*

Et hic nota: quòd qui causa explendæ libidinis, aut propter paupertatem, ratione cujus non potest alere sobolem, aut ex odio, nimirum ut succedat fortè ab intestato, aut instituat ab illo decedente sine filiis, vel forsitan ut Uxor sterilis sit invisa Marito, dat sortilegia, seu malias, vel venena ad bibendum, ad hoc ne soboles nascatur, non est Irregularis, quia Irregularitas non contrahitur, nisi actu ho-

27 mo interficiatur; ex sola enim voluntate non est quis Irregularis, juxta *Text. in cap. Si aliquis de Homicid. ibique Abb. n. 1. & seqq. Anan. num. 5. Butr. num. 2.* ubi dicit, quòd licet sine paria hominem occidere, vel nasci impedire, quoad pœnam corporalem, & spiritualem, tamen non sunt paria, quoad pœnam Irregularitatis, *Barbof. in dicto cap. Si aliquis num. 3.*

28 Percutiens Mulierem, quæ facit abortum eo formato est homicida occasionaliter, & incurrit Irregularitatem. *Butr. in dicto cap. Si aliquis de Homicid. num. 2.*

Clericus vadens unà cum aliis ad aliquem occidendum, licet ipse non apponat manum, si tamen homicidium fit per alios, efficitur Irregularis; *Anan. in cap. Sicut dignum, S. Clericos de Homicid. in fine.*

30 Qui accinxit gladium ad necandum Fideles, & saepe interfuit Bellis, non interfecit tamen, sed per eum non stetit, est Irregularis propter ambiguum duplicitatis. *Text. in cap. Si quis dist. 51. ibique*

31 *Gloss. verb. Militaverit.* In dubio enim facti homicidii censendus est quis Irregularis, & quidem quoad privationem suscipiendi ordines, ac in illis ministrandi, non verò quoad alias pœnas, quæ à Iudice imponi solent pro Irregularitate contracta, qualis est privatio beneficii, quia pœna ordinaria statuta delicto certo, non est imponenda delicto dubio. *Barbof. in cap. Ad Audientiam de Homicid. num. 2. & seq.*

32 seq. Immo scandalum solum, & infamia delicti, etiam non data culpa facit quem Irregularem. *Anan. Butr. num. 1. Barbof. num. 1. in cap. Ex litteris de Homicid.*

33 Clericus faciens rixam, & exercens illicitum, si ab ejus amicis, seu consanguineis supervenientibus fuit aliquis interfectus, est Irregularis; secus ubi Clericus non fuit in culpa exercendo rixam, & prohibente, & causam non dante homicidio, juxta *Text. in cap. Petrus de Homicid. ibique Abb. num. 1.*

34 Qui vulneravit aliquem, qui mortuus est, licet ignoretur, ex illo vulnere est Irregularis. Qui habet animum occidendi, & processit ad actum, licet non lethaliter percussit, sed ex aliorum percussionibus, percussus interiit, est censendus Irregularis. Qui lethaliter non percussit, tamen propter illud vulnus non potuit fugere, & ideo ab aliis fuit occisus, est Irregularis, *Text. in cap. Significasti de Homicid. ibique Abbas numer. 1. usque ad 11.*

35 Qui mandat aliquem verberari, licet expressè inhibeat, ne occidat ullatenus, vel membro aliquo mutiletur, Irregularis efficitur, si Mandatarius fines mandati excedens mutilet, vel occidat. *Textus est expressus in cap. Is, qui de Homicid. in 6. ibique Gemin. num. 1. & seq.* Sed si Mandatarius non occidat, sed occidatur, mandans incurrit Irregularitatem propter rationem dicti Textus, qui mandando in culpa fuit, & hoc evenire posse, debebat cogitare *Gemin. ubi supra num. 4.*

36 Qui dat gladium furioso, ut occidat se, vel alium; Qui permittit extrahi arma de Domo sua ad occisionem, aut præbet Domum, ut ibi fiat colloquium, vel tractatus de occidendo, & sequatur homicidium; Qui deponit in causa sanguinis sequuta morte; Qui profert sententiam sanguinis, si exinde sequuta sit mors, est Irregularis, ut docet *Anan. in cap. De cætero de Homicid. num. 1. S. Nota*, quod hic loquitur, *ibique Fagnan. numer. 7. & seq. Abb. in cap. Dilectus de Homicid. numero 3.*

37 Interveniens homicidio animando percussores, vel quid simile etiam si ipse non percussit, est Irregularis. *Barbof. in cap. De cætero de Homicid. num. 6.* Ratio autem,

quare isti omnes incurrant Irregularitatem est, quia dabant operam rei illicitæ, & causam proximam, ex qua sequutum est homicidium.

38 Tertia propositio: *Committens homicidium ex necessitate, & sic defensione propria Persona, est Irregularis*: Cum hac tamen distinctione, quod si necessitas fuit evitabilis, ad ordines non potest promoveri, nisi cum dispensatione; Si verò fuit inevitabilis, sine omni dispensatione potest in ordine habito ministrare, ad alios ordines tamen non potest ascendere sine dispensatione. Hanc propositionem firmat etiam *Gloss. in cap. Sicut dignum, S. Clericus de Homicid. verb. Consilium, ibique Butr. num. 28. Anania in cap. Interfecisti de Homicid. num. 10. sed juxta Clementinam Si furiosus de Homicid.* si necessitas fuit inevitabilis, nullam incurrit Irregularitatem, nec quoad ordines susceptos, nec quoad suscipiendos. Ratio est, quia necessitas non habet legem, & prima charitas incipit à se ipso, & quia omnia Jura clamant vim vi licitè repellendam, secus autem in defendente alienam personam, etiam conjunctam, aut proprias personas, *Vitalin. in dicta Clement. Si furiosus numer. 33. & 42.*

39 Amplia propositio etiam in eo, qui aliter non poterat evadere mutilationem, nisi etiam evaderet suum Invasorem. Si enim Invasor volebat eum mutilare, & aliter arctatus fuerit invasus, quod non poterat evadere illam mutilationem, nisi ipse se defenderet, & defendendo mutilaverit, non est Irregularis, & si forsan casu se defendendo, occiderit, est excusatus, nec incurrit Irregularitatem, quoniam ut non mutilaretur, habuerit necessariò se defendere; sed si animosè eum occidit, valens eum repellere sola mutilatione, non esset excusatus; Ratio est, quia tunc evadere poterat mutilationem suam aliter quàm occidendo. *Vitalin. in dicta Clement. Si furiosus num. 34.*

40 Limita tamen propositio in condemnato ad mortem, qui justè est invasus per officialem, aut alium ministrum Justitiæ; Iste enim si ut evadat mortem sibi imminentem; officialem Invasorem occidat, vel mutilet, est Irregularis. Ratio est, quia in ipso Actu Invasoris non imminet

bat

bat ei mors proveniens immediatè ex ipsa Invasione. *Vitalin. ubi supra num. 85.*

Posita hujusmodi notitia Irregularitatis provenientis ex homicidio; Descendo nunc ad resolutionem quæstionis cum distinctione; Aut Patronus præsentavit Titium Irregularem scienter, & absolutè ad Beneficium A, & tunc illa præsentatio est nulla; Ea ratione, quia sicuti Irregulari non potest conferri Beneficium Ecclesiasticum, ita ut si ei illud conferatur, collatio sit nulla, ita nec potest ipse sic absolutè præsentari, ut docent *Lambertin. de Jurepatr. lib. 2. par. 1. quest. 9. art. 4. Vivian. eodem tract. lib. 6. cap. 4. numer. 4. & cap. 5. numer. 36. Garz. de Benefic. par. 7. cap. 11. num. 1. & seqq.* Immo pro ea vice, Patronus, qui sic præsentavit Irregularem, privatur Jure præsentandi alium; justum est enim ut perdant Privilegium illi, qui eo abutuntur. *Gloss. in cap. Quoniam de Jurepatr. verb. Abutuntur.* Quod dicitur de Irregulari, dic etiam de Excommunicato, Suspenso, Interdicto, aut Degradato, cum etiam isti nequeant ad Beneficium Ecclesiasticum absolutè præsentari. *Lambertin. ubi supra art. 1. 2. & 3. & 5.* Aut Patronus præsentavit Irregularem conditionatè, scilicet sub spe obtinendæ dispensationis, & tunc, ea obtenta præsentatio est valida, *Card. Anton. de Luca, ad Ventrigl. in prax. par. 2. annot. 6. S. 1. numer. 7. & de Linea Legal. par. 1. artic. 24. num. 10.*

⁴² Sed si Beneficium non esset Ecclesiasticum, sed merè laicale, aut Legatum Pium, an Patronus possit præsentare ad illud Irregularem? Respondeo affirmativè, quia Concilium Tridentinum solum prohibet, Irregularem obtinere Beneficia, aut officia Ecclesiastica, non verò Beneficia merè Laicalia, aut Legata Pia.

⁴³ Irregularitati autem provenienti ex homicidio voluntario, non solet dispensari, nec unquam vidi à Congregatione Concilii dispensatum; Sed tamen potest Papa dispensare, quia Lex Divina hoc sibi permittit, juxta *num. 25.* ubi duplici homicidio per Nepotem Aaron commisso mandavit Dominus: *Ecce do ci pacem federis mei, & erit tam ipsi, quàm semini ejus paratum Sacerdotium sempiternum:* quod docent etiam *Abbas in dicto cap. Ad Au-*

dientiam num. 4. Butr. in cap. Sicut Dignum num. 27. & in cap. Continebatur n. 4. de Homicid.

Irregularitas autem proveniens ex homicidio casuali non est indispensabilis; Ad hanc enim inducendam non sufficit distinctè dedisse operam rei illicitæ, aut causam proximam homicidio, sed oportet, ut homicidium sit in se volitum, ut optimè *Fagnan. in dicto cap. De cætero de Homicid. num. 27.* Sed est dispensabilis, & de facto dispensatur à Sacra Congregatione Concilii, sed cum maxima difficultate, dum Ego vidi in praxi, Sacram Congregationem dispensare, cum homicida casuali, sed post lapsum aliquando duodecim, & aliquando etiam sexdecim annorum. Et si Irregularitas proveniat ex homicidio casuali occulto potest in ea Episcopus dispensare, secus si proveniat ex homicidio voluntario occulto. *Barbos. ad Concil. hic num. 8. & 10. & expressè statuitur ab eodem Concil. sess. 24. cap. 6.*

⁴⁵ Irregularitati verò provenienti ex necessitate inevitabili solet Sacra Congregatio Concilii facile dispensare; dummodò probetur, quòd quis non poterat evadere mortem, aut mutilationem, nisi occideret, aut mutilaret Invasorem.

Et ut videatur, quando Sacra Congregatio Concilii dispenset, & quando non super Irregularitate proveniente ex homicidio, nonnullos hinc sub jicio casus agitato in eadem Sacra Congregatione, super quibus meum pandidi votum, dum studebam apud R. P. D. Petram Secretarium.

Primò. Suborta verbali contentione inter Sacerdotem Gabrielem de Gabriellis, & Dominicum q. Andrea super quadam parva quantitate frumenti ab ipso Gabriele debita Cappellano Curato Ecclesiæ Locæ de Pugliano, ac quibusdam ad invicem contumeliosis verbis prolatis, idem Sacerdos Gabriel in ipso calore rixæ adortus Dominicum, ejus finistrum supercilium cultro per obliquum transfixit; Ex quo vulnere licèt Dominicus convalesceret, tamen sinistri oculi virtutem, & usum taliter amisit, ut quamvis aliquales fermè exiguos lucis radios excipiat; attamen, ut experimento compertum est, nequit clauso dextero oculo, objectorum qualitatem, & quantitatem agnoscere. Quapropter

propter idem Sacerdos Gabriel dubitans se incursum in Irregularitatem petiit à Sacra Congregatione declarari.

Primò. An ipse incurrerit in Irregularitatem? Et quatenus affirmativè.

Secundò. An dispensatio sit concedenda?
Eminentissimi autem PP. ad primum
46 responderunt *negativè*, ut videre est in *Feretrana Irregularitatis 5. Maii 1708.* Quæ responsio, eâ, quæ par est fulget *Justitiâ*; Cùm enim Sacerdos Gabriel oculum non eruerit, sed tantum læserit supercilium, à quo vulnere patiens oculi virtutem ferè amiserit, elicitur non incurrisse Irregularitatem; Ista enim nunquam contrahitur, nisi expressè à Jure imposita fuerit. *Socin. in cap. Ad Audientiam de Homicid. num. 16. Dian. par. 4. tract. 2. de Irregularit. resol. 26.* Et sic cùm non concurrat mutilatio membri, ob quam Irregularitas fuit inducenda, juxta *Text. in cap. Is, qui de Homicid. in 6. & in Clement. Si furiosus, ibique Gloss. de Homicid. idem Gabriel dici non potest Irregularis.*

47 Et licèt *Silvester*, & alii relati à Majoro de Irregularitate *lib. 5. cap. 50. num. 4. & 5.* doceant incurri, scilicet Irregularitatem ab eo, qui alterius oculum ne dum eruerit, sed solum eluscaverit, ac debilitaverit ex eo, quòd adhuc membrum dicitur mutilatum, quando est redditum inefficax ad obeundas proprias functiones; Nihilominus contraria opinio crebriori, & solidiori Doctorum calculo confirmatur, ut requiratur, ut membrum prorsus abscindatur, aliter numquam poterit dici mutilatum, & truncum, ut juxta *Abbatem in cap. De Diacono, qui Cler. vel voven. Castropal. de Censur. tom. 6. disput. 6. punct. 15. S. 1. Bonaccin. tom. 1. disput. 7. quæst. 4. punct. 8. numer. 7. Panimoll. decis. 89. Nicol. lucubrat. lib. 5. tit. 12. numer. 14.*

Ratio autem prædictorum est, quia membrum debilitatum, & inutile adhuc deservit ad ornatum corporis, nec desinit esse membrum. *Text. in Canon. Sicut urgeri 1. 48 quæst. 1.* Itaut incurratur Irregularitas tantum, si membrum fuerit abscissum, & oculi erutus; Quam distinctionem jam olim approbavit Sacra Congregatio in *Altamura 18. Aprilis 1671. & in Senogallien. Irregularitatis 30. Aprilis 1695.*

Pars I.

49 *Secundò. Verbalis alteratio nata fuit inter Sacerdotem Felicem Antonium Parochum loci Moriconis, & Michaelem Pennellam super quarumdam olivarum collectione sistentium in quodam Oliveto dicti loci Moriconis, quas eorum quilibet respectivè ad se pertinere contendebat; Cùmque Michael protestatus fuerit se ad olivas colligendas, sequeati die processurum; Parochus eidem respondit: Domani ci vedremo su all'olive, se tu vai &c. In sequenti itaque die Antonius Pennella Germanus Michaelis nonnullas operarias feminas collecturas olivas conduxit ad præfatum locum, quo cùm pariter perrexerit Parochus ipse unâ cum Josepho ejus Germano; suscitata fuit acrior rixa, ita ut Parochus jecerit, sed inaniter securis manubrium, quod deferebat in Antonium, qui exinde profectus, mox rediit unâ cum Michael suo Germano, qui denuò operarias excitavit ad Olivarum collectionem. Sed Parochus eas iterum propulsavit: Ex quo Michael securis ictum in Parochum jaculatus fuit, ex quo in manu vulneratus remansit idem Parochus, & prorsus inde discessit; Paulò post supervenit illuc Gregorius Pennella similiter Germanus dicti Michaelis, qui renovato certamine, sarculum, quem gestabat, in prænominatum Josephum Parochi Fratrem direxit: Qui tamen ictum avertendo gladio, quo armatus erat, Gregorium in gutture ferit, ex quo statim in mortem obivit. Quo stante idem Parochus recursum habuit ad Sacram Congregationem pro absolutione, ab Irregularitate, in quam incursum se dubitabat ex homicidio patrato ab ejus fratre, ubi proposita, & examinata fuerunt sequentia dubia.*

Primò. An dictus Parochus incurrerit in Irregularitatem? Et quatenus affirmativè.

Secundò. An sit absolvendus? in Casu &c.

Et ad primum affirmativè respondendum videtur. Quamvis enim vera in se ipsa sit in materia homicidii regula tradita, in *Can. Si quatuor apud Gratian. 23. quæst. 8.* Quod nimirum nulla culpa teneat eum, qui nec auxilio, nec consilio cooperator fuerit occisori, ea nihilominus nullimodè suffragari videtur supradicto Parocho, quo

B b

minùs

minùs Irregularitatis notam effugiat. Et enim ex facti serie comprobatur Parochum ipsum fuisse principalem rixæ Auctorem, immo re ipsa concitasse proprium Germanum ad homicidium patrandum, in quibus terminis communiter Doctores volunt Irregularitatem incurri. *Suar. de Censur. disput. 44. sect. 3. num. 31. & disput. 35. sect. 3. num. 9. Bonaccin. tom. 1. de Irregularit. disput. 7. quæst. 4. punct. 8. num. 28.*

Is enim fuit primus motor totius contentionis; Primò per illa verba provocatoria, pridè quam occisio evenerit: *Domani ci vedremo &c.* Et deinde factis exequendo dicta per accessum ad locum destinatum, associatus à Germano gladio armato. Ubi rursus primus rixam excitavit acriorem per projectionem manubii securis in Antonium Pennellam occisi Germanum; Ex quo manifestavit proprium animum nocendi, & consequenter culpabilem, ut ad rem differit *Fagnan. in cap. De cætero num. 16. de Homicid.*

Et quamvis ipse non occiderit, sufficit tamen pro incurfu Irregularitatis, ut occisio evenerit ex sua concitatione. Nec juvat dicere, quòd homicidium sequutum fuerit, post quam Parochus vulneratus è loco abiit; nam satis est, ut ejus concitatio, seu cooperatio præcesserit occisionem, prout notat *Gibalin. de Irregularit. cap. 4. consecr. 9. num. 20. versic. Quod igitur, & quòd præbuerit causam influxivam & ordinatam ad occisionem, ut observat Fagnan. loco dicto.*

Sacra autem Congregatio in *Aprutina Irregularitatis 15. Decembris 1708.* resolvit esse dispensandum ad cautelam.

Tertiò. Franciscus Calucci in decimo tertio atatis suæ anno constitutus, & tempore, quo idem una cum Eutitio Ciavatti coetaneo ludebat, vulneravit eundem Eutitium cultro in latere dextero, qui à tunc temporis Chirurgus curatus per spatium decem dierum circiter è Domo discessit, & ambulans, & cibans se Uvis, & fructibus usque ad vigesimum diem, post receptum vulnus, à quo erat penitus resanatus; maligna febris præventus in trigésimo primo die, ex hac ad meliorem vitam migravit causa dicti vulneris; Fabricato à Governatore processu, fuit per Chirurgum data relatio sine periculo vi-

tæ, & sequuto obitu dicti Eutitii fuit per Medicum, & duos Chirurghos ad hoc specialiter vocatos recognitum Cadaver antedicti Eutitii, qui secundum eorum Peritiam attestati fuerunt prædictum Eutitium febris maligna objisse; Quare postea dictus Franciscus à Governatore fuit absolutus. Cupiens nunc idem Franciscus ad sacros Ordines promoveri, supplicavit declarari.

Primò. *An incurrit in Irregularitatem? Et quatenus affirmative.*

Secundò. *An sit dispensandus?*

53 Quibus dubiis examinatis. Ad primum videtur respondendum affirmative. Etenim non dubitatur de Francisci culpa in, insigendo vulnere occasione ludi, morte subinde vulnerati sequuta. Nihil obstante excusatione, quòd obitus acciderit ex alio morbo supervento, paucis diebus post resanatum vulnus, nam id nullimodè probari videtur, ut par est, ex Actis desuper constructis in Curia Laicali, sicque delictum est clarum, & exceptio turbida, cum nec minùs constet de existentia Actorum.

Adhuc tamen ex quibusdam fidibus exhibitis, nihil evincitur, cum supponatur vulneratum decem diebus post vulnus incidisse in febrim, ex qua obiit, cum cæteroquin terminus pro securitate vulnerum protendatur usque ad 40. dies, ut docet *Zacchias quæst. Medic. Legal. lib. 5. tit. 2. quæst. 5.* Unde semper urget præsumptio, quòd vulneratus ex accepto vulnere decesserit, ut advertit idem Auctor *ibidem quæst. 3. num. 3.* Unde cum in præfenti agatur de dubio facti semper est judicandus Irregularis tam in foro interno, quàm externo. *Text. in cap. Ad Audientiam, & cap. Significasti de Homicid. Bonaccin. tom. 1. de Irregular. disp. 7. quæst. 1. par. 4. num. 3. Panimoll. tom. 2. decis. 89. num. 14. & 15.*

54 His tamen non obstantibus contrarium, puto verius, dum constat in facto, & ex sententia absolutoria Governoris, causam mortis Eutitii non fuisse vulnus illatum à prædicto Francisco, sed febrim malignam causatam ex commestione Uvarum, & fructuum. Et ita resolvit Sacra Congregatio in *Hortana Irregularitatis 15. Junii 1709.*

Quar-

55 Quartò. Sacerdos Andreas Ravizzottus sub prima noctis vigilia cum altero ejusdem Cognato fortuito occurrit, & se associavit quibusdam musicas gratulationes Nobilibus sceminis agentibus, Inter procedendum verò, cum nonnulli festivum hunc Comitatum ludificarent, & sibilis prosequerentur, prædictus Ravizzottus à suscepta rixa abducere primum contendit Antonium Portium, aliosque qui hujusmodi injuriam prosequi intendebant, iis tamen non acquiescentibus, & ipse ad Januam cujusdam Domus processit, in qua Irrisores sese receperant, atque hispanico idiomate cum ipsis fari cepit, à quibus tandem vulnus in facie reportavit; Ita, sauciatus supradictus Ravizzottus à comitatu abscessit; Verum tamen Antonius Portius unus ex Sociis istu brevioris sclopi quemdam Morenam unum ex Irrisoribus interfecit. Ob hujusmodi homicidium ab Antonio Portio patratum, idem Sacerdos Ravizzottus Irregularitatis incursum perterritus, à Divinis peragendis se abstinit, & recursum habuit ad Sacram Congregationem Concilii, ubi propositis sequentibus dubiis.

Primò. An Sacerdos Andreas Ravizzottus incurrit Irregularitatem in Casu &c. & quatenus affirmativè.

Secundò. An sit locus dispensationi in Casu &c.

Negativè ad primum respondendum esse dicebam. Quoniam Irregularitas ex homicidio contrahitur solum ab iis, qui sunt causa homicidii vel physica, vel moralis, sive mediata, sive immediata. *Text. in cap. Si quis Viduam 50. dist. cap. Henricus in fine, de Cler. pugnant. in Duello, cap. Sicut dignum, §. ultim. de Homicid. Fagnan. in cap. De cetero num. 7. eodem tit.*

Præfatus Andreas Ravizzottus non fuit causa physica homicidii Morenæ, sed Antonius Portius, immo vulneratus jam à rixa recesserat, tempore explosionis sclopuli, quo Morena fuit sauciatus, ut ex depositione Testium, & ex relatione Episcopi; nec fuit causa moralis, quia nec consilium, nec opem, nec præceptum dedit, nec ulla verba dixit, ex quibus induci potuissent Socii ad vulnerandum Morenam, ideoque ratione causæ, nullatenus

Irregularis est judicandus *Text. in cap. Significasti il secondo de Homicid. & Abb. in cap. Petrus eodem tit. Pignatell. consult. 71. num. 3. tom. 9.*

Nec incurrit Irregularitatem ratione rei 57 illicitæ, nempe vagationis cum canentibus, & psallentibus, cui operam dedit; Nam tunc ratione rei illicitæ, ex qua sequatur casuale homicidium incurritur Irregularitas, quando actus ille illicitus est ordinatus sua propria natura ad læsionem, vel homicidium, aut ubi res illicita est periculosa, & ex illa frequenter mors sequatur, non verò ubi res illicita nullatenus est inductiva homicidii, nec est prohibita ratione periculi homicidii, juxta *Socin. in cap. Ad Audientiam num. 49. de Homicid. Fagnan. in cap. De cetero eodem titul. num. 16. Pignatell. consult. 11. num. 11. tom. 9. Panimoll. decis. 89. annot. 5. numer. 12.*

Supradicta vagatio, cui incumbit Ravizzottus non fuit ab eo ordinata ad homicidium, nec ex natura sua est inductiva homicidii, nec est prohibita ratione homicidii, sed quia est contra Clericalem 58 modestiam, sicuti si Clerico leviter rixante cum Laico; Frater Clerici Laicum in eadem rixa occiderit, non per hoc Clericus Irregularitatem incurrit. *Pignatell. consult. 71. num. ultim. tom. 9.*

Nec Ravizzottus incurrit in Irregularitatem, ex quo non impedit percussorem Morenæ, quia non fuit amplius in statu illius prosecutionem impedire, nam in facie vulneratus à conflictu recessit, nec tenebatur ex Justitia impedire, nec potestatem habebat supra rixantes; Tunc enim 59 non impediens homicidium incurrit Irregularitatem; Quando illud impedire tenetur ex Justitia; nam tunc dicitur causa moralis homicidii *Text. in Can. Non inferenda, Can. Qui potest 23. quest. 3.* Vel quando non impediens potestatem haberet supra rixantes *Can. facientis dist. 86. Bordon. contro. Moral. 42. num. 9.* secus si ex Charitate solum, nam tunc Irregularitas non incurritur. *Text. in Canon. Si quatuor Homines 23. quest. 8. Pignatell. consult. 71. num. 7.*

Eminentissimi autem PP. die 16. Julii 1712. in Novarien. prætense Irregularitatis, responderunt ad utrumque du-

bium: *Esse dispensandum ad cautelam.*
 60 Quinto. Cum ad locum Alberiæ accesserint non nulli facinorosi homines, Sacerdos Dominicus Bozzini Præpositus Alberiæ, ad quem pertinet Jure feudi Jurisdictionis temporalis ejusdem loci, die decima Martii 1709. convocavit plures ejus subditos, ut Armati Carceribus manciparent dictos facinorosos, inter quos convocatos, extitit Sacerdos Joannes Dominicus Bozzinus Nepos Præpositi, & alter Sacerdos Joannes Baptista Barnus, qui quidem in executionem præfati mandati, in diversos locos, se diviserunt absconditi, & præsertim dicti Sacerdotes Bozzinus, & Barnus Armis igneis onusti, intraverunt Domum cujusdam Cappellani Varni; Sed cum Bozzinus prædictus Neros Præpositi aperuisset fenestram, ac eos vidisset in via stantes, ictum sclopi explosit. Exindeque vulneratus Dominicus Ridella, unus ex dictis facinorosis obiit. Porro in processu adesse videtur aliqua discrepantia, an prius illatus fuerit ictus sclopi ex dictis Hominibus versus fenestram. Constat etiam tempore homicidii Præpositum non extitisse in Domo Varni, sed in ejus propria, nec non eundem convocasse homines armatos, sub Atrio Domus Parochialis sic eos allocutum: *Havete le vostre Armi bene aggiustate, se non l'havete aggiustate, aggiustatele, vi sono qui in Casa di Giacomo Belforte due furbi, Voi altri andarete alli Posti, ove vi metterà qui mio Nepote, e quando sarete alli Posti, Io manderò a dire alli desti, che venghino priggione: Cui unus Convocatorum replicando: Se fuggissero? Præpositus ait: Se fuggissero, Voi altri sapete quello dovete fare alli furbi: & alteri Subdenti: Ma Signor Preposto, che gli diamo, gli diamo: Explicanda sunt ejus verba: *Intendendosi Archibugiate: Præpositus replicavit: Vi torno a dire, che Voi altri sapete, quello dovete fare con li furbi, orsù andate con mio Nipote, che vi metterà alli Posti: Quodque cum fuerit eidem Nepoti suggestum melius fore pullare Campanam ad Armorum signum, ait, finem Patruum esse carcerationem, ut se liberaret à perturbationibus eorum, quodque pullando Campanam, fugam arriperent. Tandem idem Præpositus deponit, dixisse hominibus**

Armatis ab eo convocatis: *Sono questi furbi, io non voglio, che Voi siate offesi, ne pure nella pelle del minimo doto della mano, ne che offendiate loro, ma solo, che prendiate li Posti, che poi li manderò a dire, che mandino l'Armi, e che poi vengano a cofituirsi priggione, & uno de Convocati disse, se fuggissero; Soggiorse un' altro. E con li furbi non sapete, come si fa. Io replicai, che con li furbi non sapete quello si fa; Io hò detto bastantemente quello voglio facciate: Hinc Præpositus dubitans se incurrisse in Irregularitatem pro serenitate propriæ conscientiæ recursum habuit ad Sacram Congregationem, ubi disputatis infra scriptis dubiis.*

Primo. An Dominicus Bozzini Præpositus Parochialis Ecclesiæ loci Alberiæ incurrit Irregularitatem in Casu &c. Et quatenus affirmativè.

Secundo. An sit dispensandus: Responsum fuit die 2. Maii 1711. in Dertbonen. prætenso Irregularitatis. Ad primum affirmativè, ad secundum negativè.

Sed repropoſita Cauſa 17. Junii 1713. sub dubio: *An sit standum, vel recedendum à decisis in Casu &c.? Recedendum esse à decisis, & Dominicum Bozzinum Præpositum dispensandum esse ad cautelam, credebam respondendum. Ex responsione enim facta per Præpositum uni ex Hominibus ab eo Missis, ut opportuna occuparent Loca ad capiendos quosdam homines facinorosos, & Bannitos in ejus feudo existentes, Interroganti, quod esset faciendum, si illi aufugissent, cui respondit: *Se fugissero, Voi altri sapete quello dovete fare alli furbi: Ex hac inquam responsione, cum sit æquivoca, & congruè referri possit in eum sensum, ut eis fugientibus, ipsi viam præoccuparent, inferrent terrorem, insequerentur &c. non potest determinatè deduci mandatum aliquod ad occidendum Dominicum Ridella, immo cum dicta responsio clarè, & apertè mandatum non importet, ita est interpretanda, ut mandatum excludat, & delictum, Mevoh. conf. 283. num. 5. & seqq. lib. 3. Mascard. de probation. conclus. 866. num. 14. Maximè cum eis dixerit: *Io non voglio, che siate offesi &c. ne che offendiate loro, quæ verba excludunt intentionem, & mandatum occidendi.***

Et licet mittendo dictos Homines, ut occuparent opportuna loca ad capiendos dictos facinorosos dederit causam proximam homicidio, non propterea Præpositus incurrit in Irregularitatem indispensabilem, ad hanc enim incurrendam oportet, ut homicidium sit in se volitum, ut optimè advertit *Fagnan. in cap. De cetero de Homicid. num. 27.* Adeoque dignus est dispensatione eo magis quia pacem obtinuit ab omnibus proximioribus occisi sub ea expressione: *Che detto Signor Preposto è Innocente del detto Omicidio, e che questo è Stato Casuale: Mandos. in prax. Signatura tit. absolut. & rehabilit. ad Homicid. vers. Et quòd facilius pareatur, Corrad. lib. 5. cap. 1. num. 19.* Et est Vir optimis moribus, Religione, Pietate imbutus, ut ex attestacionibus exhibitis, quibus qualitatibus concurrentibus, concedi solet dispensatio, *Gloss. in Can. Cum constitueres dist. 50. Antonell. de Jur. & oner. Cleric. lib. 1. par. 4. cap. 43. num. 1. & seqq.*

His tamen non obstantibus Sacra Congregatio eodem die 17. Junii 1713. respondit ad primum In Decisis, ad secundum Dilata, & supplicet, concordato Fisco.

Sextò. Julius Barnaba Vicecomes Sacerdos, & Canonicus Insignis Collegiæ Sancti Stephani, iteratis precibus sub diebus scilicet 12. Decembris 1699. 21. Maii 1701. & 27. Martii 1705. gratiam dispensationis ab Irregularitate exposulavit; Placuit tamen Eminentissimis PP. illam denegare, non ex quo Casus esset indispensabilis, sed ex eo, quòd effluerit breve tempus à die patrati homicidii, ut mentem Sacræ Congregationis communicando, declaravit R. P. D. Nuptius tunc temporis Secretarius.

Cum igitur hodie decurrat decimus octavus annus, quòd idem Canonicus Vicecomes, duplicem patitur pœnam ex causa prædictæ Irregularitatis, scilicet privationem celebrandi Sacrificium, & amissionem omnium fructuum sui Canonicatus, ideò facti seriem noviter exponens, humillimas renovat preces pro obtinenda petita dispensatione.

Die igitur 24. Decembris 1695. Cum præfatus Canonicus Vicecomes se conferebat apud Curatum Vacciani ad Sacra-

mentalem perficiendam Confessionem, ut depromitur ex depositione Testis Fiscalis *proc. fol. 44.* ratificata in illius constituto *fol. 98.* obviam habuit Franciscum Rolandum, qui iter occupando prætendebat præcedentiam, quòdque dictus Canonicus Vicecomes partem viæ luto conspersam calcaret, suborta exinde rixa super præmissis, prædictus Rolandus aggrediendo eundem Canonicum, & saxa in eum projiciendo, illius caput mortali vulnere percussit, nec satiato furore animo efferrato alios vibrabat lapides, & in illius vitam irruere conabatur, adeo quòd dictus Canonicus lethali vulnere affectus, iusta ita commotus, & in discrimine vitæ constitutus, cultro tribus ictibus dictum Rolandum percussit, ex quibus post biduum vitam cum morte commutavit, ut ex depositione Testis Fiscalis.

Supposita hac facti serie proposito dubio: *An sit locus dispensationi ab Irregularitate in Casu &c.* scribens in hac Causa ex Commissionem Domini mei Patru pro D. Julio Barnaba Vicecomite affirmativè respondendum dicebam. Quoniam non versamur in Casu Irregularitatis provenientis ex homicidio simpliciter, & directè voluntario, quæ juxta dispositionem Conciliarum *cap. 7. sess. 24. de Reformat.* est indispensabilis, utpote procedens non solum de Jure Canonico, sed etiam de Jure Divino, dum Dominus dixit David Prophetæ: *Non edificabis mihi templum, quia vir sanguinis es: Ut expressè docent Abb. in cap. Ad Audientiam num. 2. & Butr. in cap. Si quis num. 3. de Homicid.*

Sed sumus in terminis Irregularitatis provenientis ex homicidio casuali, sed indirectè, & secundum quid voluntario, aut ex necessitate, & ad defensam propriæ vitæ commisso, dum Canonicus Vicecomes, ut supra comprobavimus, se conferens apud Curatum Vacciani, animo perficiendi Sacramentalem confessionem, casu incidit in Franciscum Rolandum, qui iter occupando prætendens præcedentiam concitavit, & fuit primus Motor totius contentionis, & homicidii, tum per illa verba: *Ti do la Tara per quello, che tu sei &c. Sece Galanthuomo alla vostra foggia.* Tum factis, quia saxa in Canonicum projiciendo, illius caput mortali vulnere per-

percussit, qui iustâ irâ motus videns Rolandum vim facere in ejus vitam irruendi: Statim ne iteratis ictibus lapidum extinctus permaneret ab auctore rixæ, cultro dictum Rolandum tribus ictibus percussit. Unde ex quo præfatus Canonicus fuit insultatus à dicto Rolando, præsumitur, eum interfecisse causa suæ defensionis. *Alex. de Nevo conf. 92. num. 3.* & ex necessitate, adeoque meretur dispensationem ab Irregularitate incurfa. Ratio est, quia hujusmodi homicidia cum non sint ex proposito directo, ac formali, non sunt simpliciter, & perfectè voluntaria, sed veluti mixta ex voluntario, & casuali *Text. in Clement. unic. de Homicid. Barbosa. de Offic. & Potest. Episcop. alleg. 39. num. 52. & 63. Lezzan. in Summ. quæst. regular. tom. 2. verb. Irregularitas num. 69. Antonell. de Jur. Cleric. lib. 1. part. 4. cap. 45. num. 21. Navarr. conf. 8. lib. 5. de Homicid. Farinacc. in Fragment. prax. Crim. in tract. de Immunit. par. 2. num. 475. & seq. fol. mibi 98. Ricc. decis. 930.* ubi expendendo præallegatum decretum conciliare firmat, quòd sit dispensandus Homicida, quamvis homicidium esset evitabile ex causa defensionis, cum ad hoc ut quis ab homicidio excusetur, sufficiat, quòd probabiliter dubitet, ne Adversarius eum repercutiat. *Innocent. in cap. Si verò, versic. Reddat, & Joannes Andreas, & Card. de Sent. excomm. Alex. de Nevo conf. 92. num. 6.*

Animadvertendo præsertim, quòd Canonicus Vicecomes vulneravit Rolandum tribus ictibus cultri, quibus vulneribus postea iste decessit, non ut superius dixi per industriam, & præmeditatè, sed calore iracundiæ, & in pura rixa, nec fuit auctor rixæ, sed provocatus, & ab eo tempore à Ministerio Altaris se abstinuit, & obtinuit pacem à Parentibus, & Consanguineis Defuncti, concordavitque cum Fisco, atque idem Canonicus aliàs est bonæ conditionis, & famæ, & post delictum semper laudabiliter vixit, ut ex litteris 66 testimonialibus Ordinarii in Segretaria exhibitis; Quibus omnibus attentis, nec non attento tanti temporis scilicet 18. annorum decursu à die perpetrati homicidii, itaut illius memoria in loco sit ferè oblitterata, concedi solet hujusmodi dispensa-

rio ab Irregularitate, ut de stylo hujus Sacræ Congregationis testatur *Fagnan. in cap. Henricus de Cler. pugn. in Duell. n. 35. & seq.*

67 Et ita practicum fuit in *Cremonen. Irregularitatis 24. Januarii 1671.* ubi dispensatus fuit Irregularis, qui in 14. anno occidit parvo cultro Præfectum Religionis Somaschæ Collegii verberantem? & in *Veliterna 28. Junii 1704.* ubi post sex annos absolutus fuit Clericus pro aliis Ordinibus Sacris, qui 12. anno cultro parvo ad aptandos calamos alium Puerum interfecit sibi lapidibus infensum. Et in *Parmen. Irregularitatis 27. Januarii 1703.* ubi Irregularis promotus fuit dispensatus, quia necaverat causa honoris Sororis post 13. annos.

Quod procedit etiam in fortioribus terminis, scilicet dato etiam per hypotheseosim, quòd perageretur de homicidio voluntario; nam præponderandum est, quòd versamur in Sacerdote ante homicidium ad Sacros Ordines jam promotus, in quo Casu formiter disputato dubio, coram Summo Pontifice in particulari Congregatione plurium Eminentiss. Cardinalium: *An Decretum Sacri Concilii Tridentini cap. 7. sess. 24. Excludens voluntarium homicidium à spe obtinendi dispensationem vindicet sibi locum in eo, qui ante homicidium ad Sacros Ordines jam erat promotus:* Decisum fuit ab eodem Sacro Concilio non includi promotum, eundemque non esse repellendum ab obtinendo gratiam dispensationis; Et quidem summa ratione, quia aliàs promotus nescitur, quid ageret, cum nec ministrare possit, nec retrocedere liceat. *Fagnan. in cap. Henricus de Cler. pugn. in Duell. num. 24. & seqq.*

Non obstat, quòd præfatus Canonicus Vicecomes excefferit moderamen inculpatæ tutelæ, quia non excessit hujusmodi moderamen præmeditatè, sed ferè extra se calore rixæ, & quia ex hoc ipso, quòd illud excessit, incurrit Irregularitatem; alias non incurrisset, juxta *Gloss. in cap. Sicut dignum §. Clericus de Homicid. verb. Consilium, ibique Butr. num. 28. Anan. in cap. Interfecisti de Homicid. numer. 10. & juxta Clement. Si furiosus de Homicid. ibique Vitalin. numer. 33.* Et quidem ex eos quòd excefferit moderamen inculpatæ tutelæ

relæ, non incurrit in eam Irregularitatem, quæ sit indispensabilis *Toletan. lib. 1. cap. 80. numer. 9. Petr. Navarr. de Restitut. lib. 2. cap. 3. num. 366. & 367. Bonaccin. punct. 6. in prima proposit. num. 3. in fine, Sayr. de Censur. lib. 7. num. 22.* ad hanc enim inducendam non sufficit indistinctè dedisse operam rei illicitæ, aut causam proximam homicidio, sed oportet, ut homicidium sit in se volitum, ut optimè *Fagnan. in cap. De cetero de Homicid. num. 27.*

ARGUMENTUM.

Præsentatio Eunuchi, seu Castrati ad Beneficium, an sit valida. Et qui possint, & qui non possint præsentari ad Beneficia de Jurepatronatus.

SUMMARIUM.

- 1 Castratio quotuplex sit?
- 2 Præsentatio Castrati involuntariè, & ex necessitate, facta absolutè absque spe dispensationis est valida; secus Castrati voluntariè nulla superveniente causa.
- 3 Se Castrans, aut consentiens Castrationi ob vocem conservandam, aut ob vocis suavitatem an sit Irregularis? & num. 4. & 5.
- 6 Nemo est Dominus membrorum suorum.
- 7 Præsentatio illius, qui se castravit ob conservandam vocem absolutè, & absque spe dispensationis facta, est nulla.
- 8 Præsentari non possunt ad Beneficia Sacerdotalia corpore vitiat, qui ad ordines promoveri non valent. An autem præsentari possit Ermafroditus aut laborans morbo caduco; Vide ut ibi.
- 9 Præsentari potest Clericus prima tonsuræ, dummodo hoc non requirat majorem ordinem, etiamsi non incedat in habitu, & tonsuræ.
- 10 Clericus Conjugatus, Mulier, illegitimè natus, Bigamus, Invidus, Episcopus præsentari non possunt ad Be-

neficia Ecclesiastica.

- 11 Beneficiatus ad unum Beneficium patronatum potest ad aliud præsentari, sed limita, ut ibi.
- 12 Peregrinus præsentari non potest, sed limita, ut ibi.
- 13 Apostata præsentari non possunt ad Beneficia Ecclesiastica; nec alii, de quibus num. 14.

C A S U S XII.

Patronus vacante Beneficio A, præsentavit ad illud absolutè, & absque conditione dispensationis ab Irregularitate Titium castratum quæritur, an hujusmodi præsentatio sit valida?

- 1 Sciendum est, quòd Castratio, alia est involuntaria, & proveniens ex necessitate, ut si quis per insidias Eunuchus factus sit, vel ita natus, vel in persecutione ei virilia imputata sint, vel qui nolens, aut ignoranter abscinditur, ut est ille, qui in cunabilis sectus fuit *Gloss. in cap. Ex parte de corpore vitiat, ibique Abb. num. 2.*

Et alia voluntaria, & hæc est duplex, scilicet voluntaria absque ulla causa, ut si quis ex indignatione abscissus est, vel abscindi se fecit; Et voluntaria ex causa superveniente, scilicet ob infirmitatem, ob sanitatem conservandam, ob evitandam lepram, aut alium morbum juxta *Gloss. in cap. Ex parte il primo, verb. Absciderit, & in cap. Ex parte il secondo, verbo Infirmitas, & juxta Text. in cap. Si quis per agritudinem, si quis à Medicis dist. 55.*

- 2 Hoc præsupposito si Titius fuerit Castratus involuntariè, & ex necessitate, præsentatio de se facta ad dictum Beneficium absolutè, & absque spe dispensationis est valida, quia in hoc casu non est Irregularis, juxta *Text. in cap. Ex parte de corpore vitiat, ibique Doctores omnes.* Si verò Titius fuerit castratus voluntariè, & tunc si fuerit Castratus voluntariè, justa superveniente causa, dicta præsentatio de se facta est valida; dum ipse in hoc casu non est Irregularis; Si autem voluntariè nulla superveniente causa sibi absciderit virilia, vel procuraverit, ut ab alio abscinderentur, præsentatio prædicta absolute de se facta est nulla, dum in hoc casu

su